

SOSYOPATİ, SOSYAL UYUM VE SOSYOPATİK DAVRANIŞTA ANNE BABANIN EĞİTİM ROLÜ*

Gürcan Şevket AVCIOĞLU**

Öz

Sosyopati (anti-sosyal kişilik bozukluğu), sosyal çevrenin sebep olduğu düşünülen, sosyal-psikolojik bir kişilik bozukluğudur. Bu kişilik bozukluğunun, yalan söyleme ve hırsızlık yapmadan vazgeçememe, başkalarının haklarını ihlâl etme, saldırganlık ve şiddet gibi göstergeleri vardır. Anti-sosyal kişilik bozukluğu ile nörolojik ve biyolojik faktörler arasında güçlü bir ilişki tespit edilememektedir. Bu sebeple sosyopati, daha çok sosyal çevre ile ilişkilendirilmektedir. Anti-sosyal ebeveyne sahip olma ya da aşırı baskıcı sosyal çevrelerde (ev, okul, mahalle vb.) yaşama, sosyopatinin ortaya çıkmasının sebepleri arasında sayılmaktadır. Araştırmalara göre sosyopati, toplumlarda sayısı giderek artan bir kişilik bozukluğudur. Bu tür ruhsal bozuklukların hızlı artışı ancak sosyal çevreyle açıklanabilmektedir. Son zamanlarda Türkiye’de yaşanan, kadın cinayetleri veya çocuk istismarları da bu bozukluğun yansımalarıdır. Anti sosyal kişilik bozukluklarının artması ve yol açtığı olaylar, toplumdaki sosyal uyumu sarsabilecek niteliktedir. Bu da sosyal problemlerin artması demektir. Çünkü toplum, içindeki kişi ve grupların uyumlu işlemini gerektiren bir yapıdır. Kişi ve grupların topluma uyumunu sağlayan ise sosyalizasyon ve

* Bu çalışma 2015 yılında Viyana’da gerçekleştirilen “The International Conference on the Changing World and Social Research I” adlı toplantıda sunulmuş ve Selçuk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Proje Koordinatörlüğü tarafından desteklenmiştir.

** Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, gsavcioglu@selcuk.edu.tr, Konya, Türkiye

eğitim sürecidir. Eğitim ve sosyalizasyon ailede başlar. Anne-babanın, çocuğun, davranışsal, zihinsel ve ruhsal eğitiminde rolü önemlidir. Ebeveynler bu rolü bilinçli ve gerektiği şekilde yerine getirebilirse çocukların çevrelerine uyumu sağlanabilir. Bu çalışmada, anne babaların sosyal uyumu sağlayacak yeterliliğe sahip olup olmadıkları tartışılmaktadır. Son zamanlarda yaşadığımız sosyopatik eğilimli olaylarla anne babanın eğitim rolü arasındaki ilişkisi üzerinde durulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyopati, sosyal uyum, sosyal çevre, kişilik bozukluğu, aile.

SOCIOPATHY, SOCIAL HARMONY AND THE EDUCATIONAL ROLE OF PARENTS IN SOCIOPATHIC BEHAVIOR

Abstract

Sociopathy (anti-social personality disorder) is a socio-psychological personality disorder caused by social environment. This personality disorder has such symptoms as lying, not being able to give up theft, violating others' rights, aggression and violence. No strong relationships have been established between anti-social personality disorder and neurological and biological factors. Therefore, sociopathy is predominantly associated with social environment. Having anti-social parents or living in overly suppressive social environments (home, school, neighborhood etc.) are cited among the reasons for the occurrence of sociopathy. According to research, sociopathy is a personality disorder that is gradually rising in societies. Rapid increase in such psychological disorders can be explained with reference to social environment. Murders targeting women or child abuses experienced in Turkey in recent years are indeed reflections of this disorder. The rise in anti social personality disorders and its implications have the potential to upset the social harmony in society, which means rising social problems because society is a structure that requires the individuals and groups within it to act in harmony. What enables individuals and groups to harmonize with the society is socialization and process of education. Education and socialization begin in the family. Parents have an important role in children's behavioral, mental and psychological education. If parents can play this role conscientiously and properly, then children can adapt to their environment. In this study, whether or not parents have the ability to ensure social harmony is discussed. The relationship between sociopathic events we experienced in recent years and parents' educational role is also dwelt on.

Keywords: Sociopathy, social harmony, social environment, personality disorder, family.

1. GİRİŞ

Akılla ilgili bozuklukların, tam bir tanımını veya tarifini yapmak zordur. Bu yüzden bazı yazarlar bu konu üzerinde fazla durmazlar. Sağlık ve hastalık arasındaki çok ince farklılık bu zorluğu ortaya çıkaran sebeptir. Yine de akılla ilgili rahatsızlıkların zihinsel yeteneklerin uygulanmasındaki bozukluklar olarak tarif edilmesi mümkündür (Prichard, 1837: 13). Prichard, tuhaf ve mantıksız alışkanlıkları, ahlâki hastalıkların belirtisi olarak görür. Bu tür alışkanlıklar ve sonucunda ortaya çıkan davranışlarda toplumun etkisine dikkat çeker. Toplumda yaygın görünmeyen ama bireyin asi ve inatçı karakterleri ile sosyal çevresi arasında, az da olsa var olan bağlantıyı vurgular (1837: 28). Ayrıca akıl hastalıklarının kalıtımla ilgisine dair çok sayıda örnek vardır. Dolayısıyla ailede görülen bir rahatsızlığın ailenin diğer üyelerinde de görülme ihtimali artar. Benzer şekilde ahlâki bozukluklar, abartılı veya endişeli davranışlar kişinin anne babasından çocuğa geçer (Prichard, 1837: 20). Akılla ilgili rahatsızlıklara tıbbi tanı koymak, bedenle ilgili rahatsızlıklara tanı koymaktan daha zor gibi görünmektedir. Bu nedenle davranış bozuklukları toplumla daha fazla ilişkilendirilme eğilimindedir.

Benjamin Rush, davranış bozukluğu ile toplum arasındaki bağlantıyı kurarak, bireyin suçlu davranışı göstermesinin sadece zihin problemlerine bağlı olmadığını iddia eder. Davranış bozukluklarının ortaya çıkmasında aile, yaşanılan çevre ya da toplumun genel etkisi olabilir ancak davranış bozuklukları sonucunda ortaya çıkan suçun cezalandırılmasında ve suçlunun rehabilite edilmesinde toplum etkili olamaz. Rush, bir suçlunun halk tarafından cezalandırılmasının, ahlâksız davranışları sonlandırmayacağını iddia eder. Çünkü onda erdem veya fazilet içeren, utanma duygusu yoktur. Toplum onun bedenini ve zihnini bu yönde etkileyemez. Hatta toplumsal bir cezalandırma, suçlunun bütün topluma karşı

nefretini ve zorbalığını artırabilir (Rush, 1806: 138-139). Rush davranış bozukluğunu sosyal çevreye bağlar ama rahatsızlığın çözümünü sosyal çevreyle ilişkilendirmez. Ahlâk dışı davranışlarla suç işleyen kişilerin toplum tarafından dışlanması, ayıplanması veya kınanması bu davranışların sonunu getirmemektedir. Aynı kişilerin ya da başka kişilerin aynı ahlâk dışı davranışları sergilemesini önlememektedir.

Davranış bozukluğu gösteren, toplum ve ahlak dışı davranışlar sergileyen bireylere sosyopat, hastalıklarına da sosyopati (antisosyal kişilik bozukluğu) adı verilmektedir. Sosyopatin davranışları ve sosyopati, akılla ilgili bir rahatsızlık veya zihinsel bir problem olarak görülür ama bu problemin kaynağı, toplum veya sosyal çevreden kaynaklanan, bireyin ahlak dışı davranışı olarak yorumlanır. Bu yoruma neden olan tıbbi tanı yetersizliği midir yoksa toplumun insan zihnine etkisi sanılandan fazla mıdır? Bu, konuyla ilgili tartışılması gereken önemli bir noktadır. Ancak bu çalışmanın kapsamı dışındadır.

Antisosyal kişilik bozukluğu bütün toplumlarda görülür ancak sosyopatinin yaygınlığı toplumlara göre değişmektedir. Bazı toplumlarda antisosyal kişilik bozukluğu daha az görülmektedir. Bu yüzden bu hastalık sosyal faktörlere bağlanmaktadır (Ak ve Sayar, 2002: 156). Türkiye’de son zamanlarda arttığı gözlenen, cinayet, kadına karşı şiddet, çocuk istismarı, hayvan istismarı veya cinsel sapkınlık olaylarının sosyopatiyle ilişkisi olduğu düşünülebilir. Bu artışın sebeplerinin araştırılmasına ihtiyaç vardır. Antisosyal kişilik bozukluğu olan kişilerin sayısının artmasında aile faktörü bir değişken olarak üzerinde durulması gereken konulardan birisidir. Buna karşılık Türkiye’de sosyoloji ve sosyal hizmet alanlarında, sosyopati ve aile ilişkisinin ortaya çıkarılması yönünde yapılan araştırma yok denecek kadar azdır. Bu nedenle, bu çalışmanın amacı antisosyal kişilik bozukluğunun çevresel etkenleri araştırılırken, bir değişken olarak aile

eğitiminin önemine dikkat çekmektir. Aile bu tür davranışların nedenleri arasında ilk bakılması gereken değişken olabilir.

2. SOSYOPATİNİN ÖZELLİKLERİ VE BAZI NEDENLERİ

Sosyopati, genellikle psikiyatrik incelemelerin konusu olmuştur. Ancak yakınlığı ve benzer özellikleri olmasına rağmen, psikiyatri daha çok psikopatiyi tanımlama eğilimindedir. Psikopatinin sosyopati ile benzerlik gösteren bazı özellikleri şunlardır; sürekli şekilde düşüncesizce hareketler, uzun süreli duygusal bağlılıktan yoksunluk, kanunları hiçe sayma, sağduyuda zayıflık ve algılama güçlüğü, ayrıca bozuk ahlâk anlayışı, ahlâk duygusundan yoksunluk ve vicdan azabı duymama (Elliott, 1996: 74). Bunların dışında, yasalara uygun toplumsal davranış biçimine uymama, yalan söyleme, takma isimler kullanma, düşüncesizce davranma, sürekli sinirlilik ve saldırganlık hali ve bunun sonucunda tekrarlanan kavgalar ve dövüşler, kendisinin ve başkasının güvenliğini umursamama, vicdan azabı çekmeme ve ibret almama (Doksat, 2008: 250) sayılabilir. Fakat yine de psikopati ile sosyopati arasında, genetik, nörolojik ve sosyolojik açılardan bazı farklar gösterilebilir (Walsh ve Wu, 2008). Yani iki davranış bozukluğunun benzer ya da farklı kökenleri olabilir.

Uzmanlar dahil olmak üzere birçok kişinin aklında sosyopatin madde bağımlısı olduğu düşüncesi vardır. Madde bağımlılığında ise farklı değerlendirmeler yapmak mümkündür. Madde bağımlılığı denildiğinde ilk akla gelen ilaç bağımlılığıdır. Fakat bağımlılık ilaçla sınırlı değildir ve sosyal tarafı da vardır. Bu yüzden madde bağımlılığının içine örneğin sigara, yemek ve para da girebilir. Dolayısıyla sosyopati ve bağımlılık ilişkisinde işin içine birçok sigara kullanıcısı, oburluk derecesinde yeme alışkanlığı olan veya müsrifçe harcayanlar girebilir. Daha genel bir değerlendirmeyle, antisosyal davranış, toplumun uygun gördüğü

davranışların tamamen ihlâl edilmesi veya bozulması anlamındadır (Kay, 1985: 92). Toplum için normal sayılan ya da ortalama içinde yer alan davranışlardan uzaklaşmanın sosyopatiye yaklaştırdığı kabul edilebilir.

Sosyopatinin ortaya çıkmasında birçok sebep sayılmaktadır ve bu sebepleri ortaya çıkarma konusunda çok sayıda araştırma yapılmaktadır. Araştırmalarda, sosyopati tanısı konmuş kişilerle madde bağımlılığı arasında yüksek ilişkilerin olduğu söylenebilir. Örneğin alkolizm ile sosyopatik davranışlar arasında ilişki olduğu görülür. Fakat yine araştırmalarda, sadece madde bağımlılığı değil, toplumdan izole olmak, benlik duygusundan yoksun olmak, çocuklukta ego yüksekliği, çok problemliliğe aile üyeleri, huzursuz bir bebeklik ve çocuklukta istismara uğrama arasında bir korelasyon olduğu ortaya çıkmaktadır (Kay, 1985: 94). Psikopatide olduğu gibi madde bağımlılığı ve kültürel sınırlar arasında ilişkilerden söz edilebilir. Kültürel yapı ile normalden sapmış davranışlar arasında, örneğin uyuşturucu madde, alkol kullanımı arasında ilişki olabilir. Bazı kültürlerde bu davranışlar öğrenilir (Westermeyer, 1985: 46). Yine yapılan araştırmalarda etnik gruplar arasında kaza, cinayet ve intihar sonucu ölümler arasında farklılıklar vardır. Bu ölümlerin sebebi, toplumun madde kullanımına ve kurallara bakışı ile şekillenebilir (Westermeyer, 1985: 47-50). Ayrıca, antisosyal kişilik bozukluğunun nedenleri yaş, cinsiyet ve sosyo-ekonomik durum gibi değişkenlerle ilişkilendirilerek araştırılmaktadır (Ak ve Sayar, 2002: 156). Görüleceği gibi anti sosyal kişilik bozukluğu ile birçok değişken ilişkilendirilebilir. Bu değişkenler bireysel olduğu gibi sosyal veya kültürel kökenlidir.

Davranış ve kişilik bozukluklarının aile ile ilişkisi üzerine psikiyatri alanında yapılmış çeşitli çalışmalar vardır. Genellikle çocuklardaki bu tür bozukluklarla anne ya da babanın özellikleri arasında ilişkilere rastlanmaktadır. Örneğin, dikkat eksikliği ve hiperaktivite tanısı ile izlenen çocukların ebeveynlerindeki kişilik

bozukluğu ve madde bağımlılığı ilişkisinin araştırıldığı bir çalışmada, anne ya da babada çeşitli kişilik bozukluklarına ve alkol bağımlılığına rastlanmıştır (Güçlü ve Erkiran, 2005: 22). Antisosyal kişilik bozukluğu olan hastaların cinsel yolla ve kan yoluyla bulaşan hastalıklara yakalanma riskinin diğer bireylere göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Çünkü anti sosyal kişilik bozukluğu olan hastalar risk almaya daha yatkındır ve eğitim seviyeleri daha düşüktür (Yıldız vd., 2015: 21). Bu tür çalışmalar anti sosyal kişilik bozukluğuna yol açabilecek davranış ve tutumların sosyal çevreden aktarıldığı iddiasını güçlendirmektedir.

Cinsiyetle antisosyal kişilik bozuklukları arasında ilişki olup olmadığı konusunda da araştırmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalardan birinde, kadın ve erkeklerde benzer oranlarda antisosyal kişilik bozukluğu tespit edilmiştir. Bu hastaların, büyük oranda ilaç bağımlılığı ve psikolojik şiddetle ilişkisi gösterilmiştir (Galen vd., 2000: 30-31). Sosyopati ile çocuk istismarı arasındaki ilişki daha çok araştırma konusu olmaktadır. Çocukluk döneminde karşılaşılan fiziksel taciz veya şiddetin, sosyopatik davranışlara neden olabileceği literatürde üzerinde durulan bir konudur (King, 2014: 975-977).

Sebepler çoğaldıkça antisosyal kişilik bozukluğunun yaygınlığının artması, sosyopat sayısının artması, her toplumda sosyal uyum konusunda problemlere yol açar. Sosyal uyumun sağlanması için bireylerin antisosyal davranış göstermesini önleyecek mekanizmalara ihtiyaç vardır. Bu mekanizmalar yine toplumun içinde bulunur. Bunlardan birisi ailedir ve ailede verilen eğitim davranışlar üzerinde bir kontrol sağlar. Bu, sosyopatik davranışların önlenmesi açısından önemlidir. Ancak sosyopatik davranışların aileden aktarılması başka bir sosyal soruna işaret eder.

3. EĞİTİM, TOPLUMSAL UYUM VE ANNE-BABANIN EĞİTİM ROLÜ

Eğitim en genel tanımıyla davranışları şekillendirme olarak ifade edilebilir. Eğitimin odağında ise çocuklar vardır. Bu nedenle eğitim, çocukluğun başlangıcından yetişkinlik sürecine kadar, kültür kodlarının çocuğun davranışlarına yön verecek şekilde öğretilmesi olarak düşünülebilir. Eğitim, bireysel ve toplumsal davranışların etkileşimiyle gerçekleşir. Başka bir ifadeyle eğitim sosyalizasyondur. Toplum kendisine katılan her bireye o toplumda yaşamının gereklerini öğretir. Birey de toplumun kurallarını öğrenerek etkileşime geçer. Bu anlamda eğitim, toplumdaki önemli bir sosyalizasyon ortamıdır “eğitim, yeni yetişen çocukların hem kendilerine hem de topluma yararlı bir şekilde gelişmelerini sağlamak için, toplumun sarfettiği planlı ve bilinçli bir gayrettir” (Elmacıoğlu, 1998: 107). Eğitimin temeli toplumsal kalıpların çocuğa aktarılmasıdır. Eğitimin sosyolojik yönü de buradan kaynaklanmaktadır. İnsanlar arası etkileşim süreci olarak eğitim, kurumsallaşarak toplum için önemli bir faaliyet haline gelmektedir. Eğitim her toplum içinde müstakil bir kurum haline gelse de ilk eğitim ortamı ailedir. Yani insanın eğitimi aileden başlar ve aile dışındaki birçok sosyalizasyon aracıyla tamamlanır. Dolayısıyla, bütünsel olarak düşünüldüğünde “eğitim bir sosyal etkileşim işidir. Eğitim aileden başlayarak gittikçe genişleyen bir sosyal çevreden etkilenmeyi gerektirir” (Arvasi, 1995: 25). Aile ve onun dışındaki eğitim ortamları sosyal yapının bütünsel karakterine uymak üzere yetiştirdikleri bireylerin sosyal uyumlarını sürekli hale getirmek çabasıdır. Davranış ve yetenek gelişiminde sapmalar, toplumsal uyum ve bireyin toplumdaki yeri ve değeri açısından olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Bu nedenle bireysel yetenek için yapılan eğitim yanında toplumun değerlerinin aktarılması bireyin sosyal uyumu için önemlidir, “eğitim, bireysel yeteneklerin toplumsal değerlere ters düşmeyecek ve birbirini tamamlayacak bir denge içinde geliştirilip, ferde kazandırılmasıdır” (Dodurgalı, 1995: 10). Bu durumda eğitimin önemli bir fonksiyonu birey ve toplum arasında bir denge kurmak ve sosyal uyumu sağlamaktır.

Eğitim, toplumun düzenini ve varlığını sürdürmek, toplum içindeki bireylerin uyumunu sağlayarak genel bir toplumsal uyum tesis etmek için bir araçtır. Ancak eğitim süreci içindeki bireylerin toplumla olan etkileşimini ihmal etmemek gerekir. Bireysel yetenek ve zihin farklılıkları nedeniyle, her davranış ve düşünce geliştirme faaliyeti uyumla sonuçlanmamaktadır. Başka bir ifadeyle her bireyin sosyalizasyonu ya da sosyal uyumu aynı derecede gerçekleşmemektedir. Çünkü birey toplumla etkileşim sürecince sadece alıcı değildir, yani birey pasif değildir. Birey üzerindeki kültürel etkiler, planlı ve düzenli değer aktarımları, toplumsal bütünlüğü ve uyumu korumak içindir ancak bu bireyin tam olarak belirlenmişliğini ifade etmez, “karakteristik ve belirli bir uyarım sahası, insanda yeknesak bir inançlar sisteminin doğmasına sebep olmaz. Çünkü idrak, seçicidir ve kognitif organizasyon ferdin idrakına göre meydana gelir, ayrıca ferdin ihtiyaçlarıyla sıkı sıkıya bağlıdır” (Krech ve Crutchfield, 1980: 207). Ekşi’ye (1990: 18) göre, bireylerdeki bu idrak farklılıkları ve kognitif farklılıklar oldukça belirgindir, ona göre, duygusal ve entelektüel uyarı gereksinimi çocuktan çocuğa değişir. Örneğin bazı çocuklar entelektüel uyarı yollarını daha çok arayıp bulurlarken veya kendilerine verilenlerle daha fazla doyum sağlarken, bazıları doyumsuzdur, bazı çocuklar daha kolay kontrol edilebilirken, diğerleri disipline çok daha az yatkındır.

Bireyin eğitim sürecinin onun kişilik gelişiminde tamamlayıcı görevini yerine getirememesi yani bireyin idrak ve ihtiyaçlarına uygun eğitimin verilememesi, bireyin, zihinsel, duygusal ve davranışsal gelişme aşamalarının tamamlanamamasına neden olabilir. Bu da bazı sapkın davranış eğilimlerine yol açabilmektedir “başarısız bir sosyalleşmenin örnekleri her yaşta ortaya çıkabilir ve bazı durumlarda patolojik boyutlar kazanarak sapmış davranışlar görülmektedir” (Tolan, 1996: 231). Kişilik gelişirken aslında toplumsal yaşama ortamına hazırlık gerçekleşmektedir. Bireyin topluma uyum sağlama zorluğunun,

eğitim sürecinin biçimsel (davranış), zihinsel ve ruhsal olarak çok boyutlu ve karmaşık yapısından kaynaklandığı söylenebilir. Gündelik yaşamdaki davranış kalıplarının öğretilmesi, zihinsel aktivitelerin düzenlenmesi ve ruhsal gelişme sağlamak için ahlâki ilkelerin öğretilmesi eğitim süreçlerini içerir.

3.1. Eğitimin davranış, zihinsel ve ruhsal boyutları

Çocuğun eğitimi en küçük yaşlardan itibaren davranışların öğretilmesi, zihin ve ruh yapısının olgunlaştırılması boyutlarıyla gerçekleşir (Üstünoğlu, 1990: 50-51). Fiziksel yeterliliğe yani fiziksel güce erişmeye başlamasından itibaren, günlük yaşamdaki basit fiziksel hareketler çocuğun gelişiminin ilk boyutunu oluşturur. Etrafındaki nesnelere kullanabilme yeteneği ve zamanla hangi nesnelere nasıl kullanacağı yönündeki alıştırmalar, anne-babanın çocuğa verdiği ilk somut davranış eğitimidir. Bunun dışında zihin gelişimini sağlayan oyunlar gibi faaliyetler zihinsel eğitim boyutunun içindedir. Çocuğun ruhsal eğitimi, çocukluk evresinin ileri aşamalarında daha çok yerine getirilir. Bunun çocuğun soyut düşünebilme yeteneği kazanmasıyla ilgili olduğu düşünülebilir. Çocuğa doğrunun ve yanlışın öğretilmesi, sevmek ve sevilmek gibi duyguların geliştirilmesi, toplumsal değerlerin öğretilmesi, kültür kodlarının aktarılması bu boyutta gerçekleşir. Her üç boyut çocuğun gelişmesinde önemli olmasına rağmen bunları birbirinden ayrı olarak düşünmek mümkün değildir. Çünkü üç boyut da çocuğun bütünsel kişilik gelişimini içerir. Örneğin zekanın gelişiminde ruhsal doyumun etkisi bilimsel araştırmalarla ortaya konulmuştur ya da oyunlarda başarılı olmada zekanın, doğru davranışlar sergilemede zekanın ve ruhsal gelişimin etkilerinin olduğu bilinmektedir. Bu boyutları ayırmanın nedeni çocuk eğitiminin analizini yapabilmektir.

Çocuğun eğitim süreci ilk olarak davranış boyutunda başlar. Fiziksel olarak etrafındaki nesnelere tutabilme durumuna geldiğinde çocuk bu nesnelere

kullanmak için ilk eğitimini almaya başlar. Kas gelişimi sonucu nesnelere kullanımının öğretilmesi çocuğun ilk eğitimi içindedir. Yemek yerken annesinin yardımına gerek duymadan çatal kaşık kullanmayı, kendi elbiselerini giyip çıkarmayı, eşyalarını kullanmayı öğrenmesi davranış geliştirmenin biçimsel formlarıdır. Böylece çocuk çevresine uyum konusunda ilk tecrübelerini yaşamaktadır.

Zihinsel gelişme daha derinden gerçekleşir, dolayısıyla izlenmesi daha zor olan bir özellik gösterir. Çünkü zihinsel yeteneklerin ya da kapasitenin büyük miktarı kalıtım yoluyla çocuğa geçmiştir. Ancak bilinmeyen ve doğrudan müdahale edilemeyen bu boyuta sonradan hiçbir etkinin olmadığı söylenemez. Yapılan araştırmalar zekâ gelişiminde sosyal çevrenin de etkisinin olduğunu ortaya koymaktadır. Çocuğun dışarıdan kaynaklanan zekâ gelişiminde en etkili olan unsur yine ailesidir. Çocuğun zihinsel yetenekleri özellikle oyun döneminde gelişir. Karmaşık oyunları başarılı şekilde sonuçlandırabilen çocuğun zihinsel gelişimi de daha fazla artar. Sadece oyun oynama değil, anne babanın çocuğun kendisinin geliştirdiği yönelimlere engel olmaması da zihinsel gelişime katkıda bulunabilir “çocukta oluşan ilgi ve merakın giderilmesi gerekir, ilgi ve merakın giderilmemesi, engellenmesi ya da sınırlandırılması zihinsel gelişimi engeller, ona ket vurur” (Dönmezer, 1999: 28).

Ailede çocuğun sosyal uyumunu sağlayan üçüncü eğitim boyutu ruhsal eğitimidir. Bu eğitim aslında ahlâki eğitimi içerir. Ahlâki eğitimde, iyilik-kötülük, doğruluk-yanlışlık, erdem ve sapkınlık kavramları vardır. Başka bir anlatımla ruhsal eğitim, “ahlâk gelişimini sağlamaya yönelik terbiye verme işidir. Ahlâk gelişimi, çocukların belirli davranışları doğru ya da yanlış olarak değerlendirmelerine rehberlik eden ve kendi eylemlerini yönetmelerini sağlayan ilkeleri kazanmaları sürecidir” (Onur, 1995: 136). Çocuğun doğru davranışlarda bulunma yeteneği, verilecek bu ahlâki eğitimle aile tarafından kazandırılır. Ahlâki kavramlar çocuğun soyut düşünebilme

yeteneğine sahip olmaya başladığı yaşlardan itibaren idrak edilmeye başlanır. Soyut düşünme yeteneği ve ahlâki eğitim ergenlik evresini içine alır. Çocuğun ya da gencin bu evredeki ruhsal eğitimi hayatının geri kalanı için önemlidir. Çünkü araştırmalar, yüksek ahlâk özellikleri gösteren yetişkinlerin bu özellikleri, daha ergenlik dönemlerindeyken göstermeye başladıklarını ortaya koymaktadır. Bu durumda ergenlikte gerekli ahlâki gelişim imkânı bulamayan kişilerin yetişkinlikte daha ileri bir ahlâka sahip olmaları söz konusu değildir (Onur, 1995: 139).

Bir birey için bu kadar önemli olan ruhsal dolgunluk, ailedeki eğitimin önemli boyutlarından birisidir. Ayrıca anne babanın davranışları çocuk için rehberdir. Bu nedenle anne-babanın eğitimin bu yönünü ihmal etmeleri, telafisi mümkün olmayan davranış bozukluklarının sebebidir. Çocuk farkına bile varmadan anne-babasının ahlâki davranışlarından etkilenir. Güngör (1998: 215), ailenin ahlâki bir model olmasını şöyle açıklar:

Çocuk ailesinden öğrendiklerini hayatın normal akışı içinde kavrar, doğruyu ve yanlış deneme yoluyla bulur. Ailede öğretmen durumunda olanlar bir şeyin nasıl yapılacağına dair alternatif göstermezler yahut çocuğun kendi düşüncesiyle bazı neticelere varmasını beklemezler. Bu yüzden çocuğun aileden öğrendikleri ona mutlak hakikat gibi görünür ve zihninde öyle yerleşir. Yetişkin insanların pek çoğundaki davranış özelliklerinin kökünü araştırırsak, çocukluğa ait pek çok iz bulabiliriz.

Eğitimin bu boyutunun biçimsel değil soyut oluşu, anne babanın daha dikkatli olmasını gerektirir. Bu durumun farkında olan anne-baba kendi davranışlarını ahlâki ölçülere göre düzenleyecek ve çocuğa olması gerekeni bu yolla aktaracaktır. Aksi durumda ise çocuğun algılaması anne-babanın yanlışlarına yönelmiş olacak ve toplumsal uyumu tehlikeye düşürecek sonuçlar doğuracaktır. Çünkü sosyal hayatta ahlâki gelişimini tamamlamamış bireyler sosyal uyumun temin edilmesinde engel teşkil eder. Bu durumda ailenin eğitim görevinin sosyal

uyumu sağlama yönü yerine getirilemez. Başka bir ifadeyle uyumsuz bireyler yetiştirilir. Bu da toplumsal bütünlük açısından tehlikeli bir durumdur.

Ahlâki eğitimin yeteri kadar verilememesi sosyal uyum problemlerine yol açar. Bunun diğer ifadesi davranış bozukluğudur. Davranış bozukluklarının büyük çoğunluğunun doğuştan olduğu söylenemez. Genellikle ahlâki eğitimin eksikliğinin sonucu olarak ortaya çıkan ruhsal durumlar davranış bozukluklarına neden olur. Ortaya çıkan ruhsal durumu ve davranış bozukluğunu Ekşi (1990: 169) şu şekilde aktarır; çocuklar yaşama başa çıkmanın yollarını ailede öğrenirler. Kendisi hayatla başa çıkamamış, güçsüz, başarısızlıklar ve hayal kırıklıkları sonucu intihar yolunu seçmiş bir anne-baba, çocuğuna da bu yolu öğretmiş olur. Kendileri intihar etmiş anne-babalar aynı şeyi yapma iznini çocuklarına veriyor demektir.

3.2. Eğitimde anne-babanın rol farklılaşması

Her sosyal alanda olduğu gibi aile içinde de rol farklılaşması ortaya çıkmaktadır. Anne ve baba eşgüdümlü olarak farklı görevler alarak çocuğun gelişmesinde bütüncül bir rol oynarlar. Anne ya da babadan herhangi birisinin olmayışı çocuğun kişilik bütünlüğünde olumsuz etki yapar. Dolayısıyla çocuğun davranışsal, zihinsel ve ruhsal gelişiminde her ikisinin katkısı farklıdır ve önemlidir.

Anneye bağımlılık, çocuğun gösterdiği ilk duygusal tepkilerdendir. Anneye karşı olan duygusal ve fiziksel yakınlık ilk öğrenmelerin anne tarafından aktarılmasını gerektirmektedir. Somut ve ahlâki eğitim süreci bu ortamda başlar ve bu Dönmezer'e göre çocuğun dünyayı algılamasının kaynağıdır,

Anne çocuk için, içinde yaşanılan dünyanın yorumlanmasında ve toplumun temsil edilmesinde ilk örnektir. Çocuğun çevresindeki eşya ve olaylarla ilgili kurduğu ilişki biçimi, annesi tarafından gösterilen ilişki biçimine göre şekillenir. Çocuk annesinin gözetimi

ve denetimi altında yakın çevresini ve her şeyin anlamını keşfeder. Annesinin hareketlerini ve etkinliklerini izleyerek nasıl davranacağını ve yaşayacağını öğrenir. Böylece ilk ortak yaşam, özdeşleşme ve taklitle sürer (Dönmezer, 1999: 30).

Anne, çocuğun davranışsal, zihinsel ve ahlâki eğitimindeki önemli rolü ne kadar yerine getirilebilir? Bu rolün layıkıyla yerine getirilebilmesi için öncelikle annenin rolünün şuuruna varması gerekir. Bireyin sosyal uyumunun sağlanmasında ailenin eğitim rolünün bilinçli bir şekilde yerine getirilmesi önemlidir. Ancak doğaldır ki her anne-babanın akademik veya entelektüel seviyesi eşit değildir veya toplumsal yaşamı algılayışı aynı değildir. Ayrıca çocuğun annesine bağımlılığı ve çocuğun gelişme sürecinde annenin yokluğu, ileride davranış bozukluklarına sebep olabilir.

Toplumsal değişimler annenin de toplumsal konumunu değiştirmektedir. Yüksek eğitim almış annelerin çocuğun davranış, zihinsel ve ruhsal eğitimi konusunda ortalama bilgiye sahip olması beklenebilir. Ancak modern toplum yapısının çalışma şartları annelerin önüne başka engeller koyabilmektedir. Yani çocuğun bütünsel eğitimi için gerekli zamanı ayırma problemi ortaya çıkabilmektedir. Çalışan annelerin çocuk eğitiminde bu tür bir eksikliğin olduğu güncel tartışmalar arasındadır. Bu eksikliği giderme yollarının aranmasına rağmen annenin yerini tutabilecek bir eğitim sisteminin ikame edilmesi zordur. Modern toplumsal yapı, işlevsel açıkları yamayacak mekanizmalar icat etmede başarılı olsa da asıl aktörlerin yerini dolduracak mekanizmalar veya aktörler ikame edebilmesi zordur. Bu nedenle çocuğun özellikle ruhsal eğitimi konusunda modern toplumdaki eksiklikler tartışılmaktadır.

Çocuk eğitiminde babanın daha az duygusal yakınlığa sahip olduğu genel bir görüştür. Ancak bunu ispatlamak kolay değildir. Duygusal yakınlık yanında babanın rolü genellikle güç ve otoriteyi temsil etmek olarak değerlendirilir “anne,

çocuğa sürekli duygusal kaynaşma olanağı sağlarsa da babanın bunun tersine çocukta bireyselleşmiş bir kişi olmak için mücadele uyandırdığı, onu özgürleştirmeye, yetkin bir birey olmaya ittiği belirtilebilir” (Dönmezer, 1999: 35). Anne ve babanın çocuğun eğitimiyle ilgili işlevlerinde zamana ve topluma bağlı olarak değişmeler meydana gelmektedir. Yukarıda değinildiği gibi annenin, çocuğun duygusal gelişimi ile ilgili rolü baba tarafından da yerine getirilebilmektedir. Bazı durumlarda ise anne otoriteyi temsil edebilmektedir. Özellikle sanayileşme ve kentleşme anne-babanın rollerinde ve ailenin işlevlerinde değişmelere neden olmaktadır. Değişen sosyal çevre ve çalışma şartları gibi faktörler, anne-babanın rollerini ve ailenin işlevlerini daraltmaktadır. Aile bazı işlevlerini kendisi dışındaki kurumlara devretmek zorunda kalmaktadır, “çocuğun eğitimini aile dışındaki eğitim kurumları, toplumsal hizmet organizasyonları veya devlet üstlenmektedir” (Poster, 1989: 116).

Ailenin birtakım işlevlerini başka kurumlara devretmesi çocuğun davranış, zihinsel ve ruhsal eğitimini tamamlaması için önemlidir. Ancak bazı sorunları da beraberinde getirir. En büyük problem aile dışında verilen eğitim ile ailede verilen eğitimin uyuşmaması durumudur. Çoğu zaman ailede verilen eğitimle aile dışındaki eğitim kurumlarının değerleri çatışmaktadır. Farklı değerler arasında sıkışıp kalan çocuklarda kişilik bozukluklarının ve davranış bozukluklarının görülmesi muhtemeldir.

4. TÜRK AİLESİNDE EĞİTİM

Aile yapısındaki bu tür değişmeler Türk aile yapısını da etkilemektedir. Türkiye’de ailenin toplumsal yapı içindeki önemi azalmamakla birlikte işlevlerinden bazılarını diğer eğitim kurumlarına devrettiği görülmektedir. Aynı zamanda anne-babanın

eğitim rolleri de değişmektedir. Özellikle kırsal yerleşimin veya tarım üretiminin dışına çıkıldıkça artan bir değişme söz konusudur.

Türk ailesindeki eğitim anlayışını anlayabilmek için ailenin sosyal çevresiyle ilişkilendirilmesi uygun olacaktır. Bu bakımdan, Sanay'in vurguladığı gibi, Türkiye'de kır ailesi, gecekondulu ya da kasaba ailesi ve kent ailesi gibi aile biçimlerinin oluştuğunu ve bu aile biçimlerinin aile içi ve akrabalık ilişkilerinin niteliklerinin değiştiğini söylemek mümkündür. Kır ailesi geleneksel aile yapısı içinde geleneksel eğitim kalıplarını sürdürmekte ve aile içi ilişkilerin hiyerarşik karakteri devam etmektedir. Bu aile biçiminde, çocuk yetiştirmede yakın akrabaların rolü büyüktür. Çocuğun diğer eğitim kurumlarından faydalanması bu aile biçiminde en alt seviyededir. Kasaba veya gecekondulu ailesinin geçişken karakteri çocuk eğitiminde de görülmektedir. Bir geçiş aşaması olması nedeniyle gecekondulu ailesi hem geleneksel hem de modern ilişki ve eğitim kalıplarını taşımaktadır. Dolayısıyla çatışmalar bu aile yapısında daha çok görülür. Ayrıca davranış bozuklukları ve kişilik bütünleşmesinden yoksunluklar yüksektir. Bu nedenle bu aile yapısının ve aile üyelerinin sosyal uyumu zorlaşır. Kent ailesinde ise modern eğitim kalıpları daha çok görülür. Aile dışındaki eğitim kurumlarından etkilenme daha fazladır. Yani aile dışındaki eğitim kurumlarının çocuğun eğitimi konusundaki tamamlayıcı rolü daha fazladır. Bu aile biçiminde kültür aktarımı yoğun aile içi ilişkiler yerine modern eğitim kurumlarınca yapılır (Sanay, 1990: 42-43). Sakaoğlu'na (1992: 369) göre aile biçimlerinin bu şekilde ayrışmasının kökeni Tanzimat ve Batılılaşma hareketlerine kadar götürülebilir, değişim süreci, Türk ailesinin eğitimini de etkilemiş, babaya ait mutlak otorite, giderek yerini daha demokratik bir aile ortamına ve eğitim anlayışına bırakmıştır. Esasen aileyi, geniş halk katmanları bakımından biricik eğitim ortamı olmaktan çıkartan daha önemli bir gelişme ise değişim sürecindeki okul eğitimidir Sosyal değişmelerin uzun zaman alması nedeniyle, Tanzimat dönemindeki bu gelişmeler kolaylıkla

yaygınlaşmamış, aile dışındaki eğitimi dışlayıcı tavırlar alınarak gelişim zaman zaman yavaşlatılmıştır, ancak sonuçta okul eğitiminin bir zaruret olduğu baskın bir kanaat olarak zihinlere yerleşmiştir.

Bunun dışında Türk aile yapısının özellikleri konusunda farklı görüşler ortaya konmuştur. Bunların bazıları Türk toplumunda öteden beri süregelen eğitim anlayışında insana değer veren, yetiştirilecek kişinin kabiliyetleri nispetinde ve iyi ahlâklı yetişmesini sağlayacak eğitim zemininin var olduğu şeklindeyken, bazıları Türkiye'deki aile eğitiminin baskıcı karakter taşıdığı şeklindedir;

Türk aile eğitiminin Batılılaşma sürecinde gerekli yenilikleri özümsemeden gelenekçi çizgisini koruduğu görüşü her zaman tartışılmaktadır. Bunda da üç kuşağın birlikte yaşadığı ataerkil aile tipinde, en büyük erkeğin sözünün geçmesi, eşe ve çocuklara karşı katı tutum, sevginin belli edilmemesi, eğitimde ve söz hakkında annenin ikinci sırada kalması, yeteneklere uygun eğitim düşünülmemesi, girişkenliklerin, zekâ ve yetenek belirtisi çabaların dizginlenmesi, dövmenin bir eğitim vasıtası sayılması ve bu gibi gerçeklerden hareket edilmiştir (Sakaoğlu, 1992: 371).

Gerçekten de böyle bir aile yapısında eğitimin, ruhsal bütünlüğü sağlamış bireyler yetiştirme yeteneği tartışmalıdır. Aksine toplumla uyum problemleri olan bireylerin yetişmesi bunların da sosyopatik tavırlar göstermesi yani davranış bozukluklarının yaygınlaşması daha muhtemeldir.

Toplumsal değişimin çok hızlandığı aşamalarda her alanda olduğu gibi aileye ait değerlerin korunması güçleşir. Ailenin daha önce sahip olmadığı değerlerle karşılaşması ciddi bir sorundur. Çünkü bazen yeni değerler aile üyelerinin yaşam biçimlerine, dünyaya bakışına ve hatta ahlâki değerlerine ters düşer. Bu durumda gelişmelere ayak uydurması gerekir. Gelişmelere ayak uydurabilme, topyekûn değişmeyi gerektirmez. Değişme faktörlerini mevcut yapıya uygun hale

getirebilmek çocuk eğitimi için de en önemli meselelerdendir. Nirun, bu gerekliliği şu şekilde ifade etmektedir;

Mesela endüstri, yeni teknolojiler, hünerli insanlara ihtiyaç duyarsa, bu durumda aile, fertlerine yeni hünerler kazandırmaya gayret eder. Endüstri yenileşmeyi, yaratıcılığı isterse, aile de fertlerine yaratıcılık ve değişme kazandırmaya çalışır. Sanayileşme seri halde üretim isterse, ailede fertlerine üretime uyacak tarzda dayanıklılık ve irade kazandırmak ister. Sanayileşme şehirleşmeyi gerektiriyorsa, aile de şehirlere göç etmeye başlar ve şehirleşmenin koşullarını çocuklarına kazandırmaya çalışır (Nirun, 1994: 48).

Çocuğun eğitimi Nirun'un bahsettiği uyum sağlama pratiklerinin kazandırılması yönünde ise ailenin varlığı sağlanmış ve ailenin eğitim fonksiyonu da yerine getirilmiş olur. Fakat Türk toplumunda bu tür bir eğitimin aile içinde yaygın bir şekilde uygulanabildiği söylenemez "çocuk yetiştirmede ortaya çıkan meseleler daha çok düşük sosyo-ekonomik seviyenin oluşturduğu şartlardan kaynaklanır ve çocuk yetiştirme yöntemlerindeki değişmeler özellikle köyden kente göçle ve kentte alt sosyo-ekonomik düzeyden orta sosyo-ekonomik düzeye hareketlerle ortaya çıkmaktadır. Çoğunlukla değişme isteği ile değişmeye karşı direnme bir arada oluşmakta bu durum aile için kaygılı bir ortam oluşturmakta değerlerin yozlaşmasına neden olmaktadır" (Sanay, 1990: 45). Dolayısıyla, toplumla uyumlu birey yetiştirmesi beklenen anne-babanın bu özelliklere sahip olmaması, geleneksel ve modern değerler arasında bocalaması, davranışsal, zihinsel ve ruhsal eğitim rolünü yerine getirememesine bu da antisosyal kişilik bozukluklarına yol açabilmektedir.

5. SONUÇ

Sosyopati (anti-sosyal kişilik bozukluğu) bir davranış bozukluğu olarak tarif edilmektedir. Belirtileri arasında düşüncesizce hareketler, uzun süreli duygusal

bağıllıktan yoksunluk, kanunları hiçe sayma, sağduyuda zayıflık ve algılama güçlüğü, bozuk ahlâk anlayışı, ahlâk duygusundan yoksunluk, yalan söyleme, takma isimler kullanma, sürekli sinirlilik, saldırganlık hali, kendisinin ve başkasının güvenliğini umursamama, vicdan azabı çekmeme ve ibret almama gibi davranışlar bulunmaktadır. Bu tür davranışların birçok toplumda olduğu gibi Türk toplumunda da artış gösterdiği çeşitli araştırmalarla tespit edilebilmektedir. Anti sosyal kişilik bozukluğunun ortaya çıkışı ve artışı, madde bağımlılığı, toplumdan izole olmak, benlik duygusundan yoksun olmak, çocuklukta ego yüksekliği, çok problemlili aile üyeleri, huzursuz bir bebeklik ve çocuklukta istismara uğrama gibi sebeplere bağlanmaktadır. Sosyopatinin toplumla doğrudan bir bağlantısının olduğu ifade edilmesine rağmen Türkiye’de bu konuda sosyolojik araştırmalar yok denecek kadar azdır. Bu nedenle çalışmada, sosyopatinin, sosyolojik çalışma konusu yapılmasının gerekliliği vurgulanmış, bu konuda ailenin önemli bir değişken olduğu üzerinde durulmuştur. Türk ailesinde karşılaşılan değişimler nedeniyle çocuklara verilen davranışsal, zihinsel ve duygusal eğitimin sosyopatik davranışa sebep olup olmadığı değerlendirilmelidir.

Çıkar Çatışması Bildirimi:

Yazarın, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Destek/Finansman Bilgileri:

Çalışma, Selçuk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Proje Koordinatörlüğü tarafından desteklenmiştir.

Etik Kurul Kararı:

Bu araştırma için etik kurul kararına ihtiyaç yoktur.

KAYNAKÇA

- Ak, İ. ve Sayar, K. (2002). "Antisosyal Kişilik Bozukluğunda Sosyobiyolojik Etkenler". Klinik Psikofarmakoloji Bülteni, 12(3): 155-158.
- Arvasi, S. A. (1995). Eğitim Sosyolojisi. İstanbul: Burak Yayınları.
- Dodurgalı, A. (1995). Eğitim Sosyolojisi. İstanbul: M.Ü. İlahiyat Fakültesi Yayınları.
- Doksat, M. K. (2008). "Kişilik Bozuklukları". Türkiye'de Sık Karşılaşılan Psikiyatrik Hastalıklar Sempozyum Dizisi 62, 239-254, 6-7 Mart, İstanbul.
- Dönmezer, İ. (1999). Ailede İletişim ve Etkileşim. İstanbul: Sistem Yayınları.
- Ekşi, A. (1990). Çocuk, Genç, Ana Babalar. İstanbul: Bilgi Kitabevi.
- Elliott, C. (1996). The Rules of Insanty: Moral Responsibility and the Mentally Ill Offender. Albany: State University of NewYork Press.
- Elmacioğlu, T. (1998). Başarıda Aile Faktörü. İstanbul: Hayat Yayınları.
- Galen, L. W., Brower, K. J., Gillespie, B. W. ve Zucker, R. A. (2000). Sociopathy, Gender and Treatment Outcome Among Outpatient Substance Abusers, *Drug and Alcohol Dependence*, 61:23-33.
- Güçlü, O. ve Erkıran, M. (2005). "Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Tanısı Alan Çocukların Ebeveynlerinde Kişilik Bozuklukları". Klinik Psikiyatri, 8: 18-23.
- Güngör, E. (1998). Ahlâk Psikolojisi ve Sosyal Ahlâk. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Kay, D. C. (1985). "Substance Abuse in Psychopathic States and Sociopathic Individuals". Substance Abuse and Psychopathology (iç.). (Ed) Arthur I. Alterman, New York: Springer. 91-120.
- King, A. R. (2014). "Childhood Physical Abuse and Sociopathy: Is This Link Magnified among Firstborn Children?" Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma, 23(9): 963-981.
- Krech, D. ve Crutchfield, R. S. (1980). Sosyal Psikoloji. Çev., Erol Güngör. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

- Nirun, N. (1994). *Sistematik Sosyoloji Yönünden Aile ve Kültür*. Ankara: Atatürk Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını 73.
- Onur, B. (1995). *Gelişim Psikolojisi*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Poster, M. (1989). *Eleştirel Aile Kuramı*. Çev., Sevinç Tapınç. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Prichard, J.C. (1837). *A Treatise on Insanity and Other Disorders Affecting the Mind*. Philadelphia: E. L. Carey & A. Hart.
- Rush, B. (1806). *Essays, Literary, Moral and Philosophical*. Philadelphia: Thomas and William Bradford.
- Sakaoğlu, N. (1992). "Medeniyet Değişmeleri Çerçevesinde Türklerde Ailede Eğitim". *Sosyal Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi (iç.)*. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları. 355-374.
- Sanay, E. (1990). "Türk Ailesinin Eğitim Yapısı". *Türkiye Aile Yıllığı (iç.)*. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları. 40-48.
- Tolan, B. (1996). *Toplum Bilimlerine Giriş*. Ankara: Murat&Adım.
- Üstünoğlu, Ü. (1990). "Ailelerin Okul Öncesi Dönemin Önemi Konusunda Bilinçlendirilmesi". *Türkiye Aile Yıllığı (iç.)*. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları. 49-59.
- Walsh, A. ve Wu H.H. (2008). "Differentiating Antisocial Personality Disorder, Psychopathy, And Sociopathy: Evolutionary, Genetic, Neurological, And Sociological Considerations". *Criminal Justice Studies: A Critical Journal of Crime, Law and Society*, 21(2): 135-152.
- Westermeyer, J. (1985). "Substance Abuse and Psychopathology Sociocultural Factors". *Substance Abuse and Psychopathology (iç.)*. (Ed.) Arthur I. Alterman. New York: Springer. 45-68.
- Yıldız, H., Pan, E., Bolu, A., Bilgili, M. E., Gümüş, İ. ve Abuaf, Ö. K. (2015). "Antisozyal Kişilik Bozukluğu Olan Hastalarda Cinsel ve Kan Yoluyla Bulaşan Hastalık Prevalansının Araştırılması". *Turk J Dermatol*, 1: 18-22.

EXTENDED ABSTRACT

It is hard to make a definition or description of mental disorders. Therefore, some authors do not dwell on this topic much. The very slight difference between health and illness is what leads to this hardship. All the same, it is possible to define such conditions as disorders arising during the implementation of mental faculties. Moreover, there are numerous examples pointing to a relationship between brain diseases and heredity. Accordingly, the possibility of a disease seen in one member of family being seen in other family members increases. Likewise, moral disorders and exaggerated or anxious behaviors also pass down from parents to children.

Socio-pathology falls within the scope of psychiatric investigation. However, due to their proximity and similar characteristics, psychiatry tends generally to define psychopathy. Some features of psychopathy that display similarity to socio-pathology are as follows: constant irrational (reckless) behavior, lack of long-term emotional attachment, violation of laws, weakness of common sense and difficulty in perception, a distorted sense of morality, lack of a sense of morality and feeling no pricks of conscience. These same qualities are also regarded to be indications of sociopathy, including additionally disobeying rules of law-abiding social behavior, lying, using aliases, acting impulsively, persistent state of irritation and aggression and subsequent quarrels and fights, disregarding the safety of the self and the others, feeling no pressure of conscience and taking no lessons. All the same, some genetic, neurological and sociological differences can be identified between psychopathy and socio-pathology.

Anti-social personality disorder is seen all societies but prevalence of socio-pathology varies from society to society. Anti-social personality disorder is seen less commonly in some societies and therefore the condition is attributed to social

factors. It can be said that incidents of murder, violence against women, child abuse or sexual perversion, which seem to have increased in Turkey in recent years, are related to socio-pathology. There is a need to investigate the reasons lying behind them. The family factor is one of the issues that need to be probed regarding the increase in the number of people with anti-social personality disorder. On the other hand, studies aiming to reveal the relationship between socio-pathology and family in the fields of sociology and social services are almost non-existent in Turkey. Therefore, the purpose of this study is to highlight the importance of family education as a variable while investigating environmental factors in regard to personality disorder. Family may be the first variable that needs to be considered among the causes of such behaviors.

Various factors may lead to the emergence of sociopathy. Numerous studies are being conducted to reveal the causes of sociopathy. It can be said that those studies have found a high correlation between people diagnosed with sociopathy and substance abuse. For example, a correlation is observed between alcoholism and sociopathic behaviors. Also, studies have shown differences in deaths from accidents, murders and suicide among ethnic groups. The reason lying behind these deaths may be shaped by the view of the society concerning substance abuse and the rules. Moreover, causes of anti-social personality disorder are being investigated by associating it with variables such as age, gender and socio-economic state. The increase in the prevalence of anti-social personality disorder as its causes multiply and the corresponding increase in the number of sociopaths lead to problems of social adaptation in all societies. There is a need for mechanisms that will prevent individuals from exhibiting anti-social behaviors in order to ensure social adaptation. These mechanisms are found within the society itself. One of them is the family and the education given in the family exerts control over behaviors, which is important to prevent sociopathic behaviors. It can be said that the difficulty in individuals' socialization may result

from the multi-dimensional and formally (behaviorally), mentally and psychologically complex nature of the educational process. Teaching behavioral patterns in daily life, organization of mental activities and teaching moral principles to ensure psychological development all require educational processes. Therefore, when parents who are expected to raise individuals compatible with the society do not have this quality, and when they waver between traditional and modern values, this causes them to fail to perform their role in behavioral, mental and psychological education of children, which in turn gives rise to anti-social personality disorders.

The education of children in Turkey exhibits variation within the framework of these theoretical approaches. Both traditional and modern educational methods are employed. Likewise, both traditional values and modern values are conveyed. The reason for this variation is that Turkish society has undergone significant changes. However, processes of change and inadequate education on the part of parents themselves lead to conflicts or controversies among children and adolescents regarding traditional and modern behaviors. This in turn causes anti-social personality disorders to increase in later ages. Increasing murders, sexual abuse cases and extreme behaviors in Turkey in recent years are all a result of this. Sociopathic behaviors present in the family cause children to exhibit these behaviors outside the family.